Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 219 (10.602). Львів, пятниця 2. жовтня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл. Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

Зза океану.

Протест „Обєднання" проти жидівської кольонізації України. — З місячного засідання „Обєднання".

У Філядельфії відбулося 12. вересня ц. р. засідання злучених жидівських товариств в Америці, щоби обговорити справу дальшої кольонізації України Жидами та зібрати на цю ціль дальших 15,000.000.000 дол.

З цеї нагоди Обєднання Українських Організацій вислало на руки предсідника отсю телеграму:

Панове!

Іменем Обєднаних Українських Організацій в Зединених Державах маємо честь висловити Вам нашe щире признання за Вашу поміч терплячому жидівському населенню в усіх частинах Европи, а зокрема на Україні.

Одночасно просимо принятя до відома, що кольонізація української території є ділом московського уряду, який змірає до того, щоби викликати ненависть між нашим народом та жидівським населенням. Український народ як цілість вважає її актом неприязни та нарушенням своїх суверенних прав. Вважаємо нашим обовязком повідомити Вас, що український народ бажає доброго співжиття з жидівським населенням, та рівночасно надіється від нього льояльного поведення.

Піддержуючи кольонізацію української території за згодою її ворогів, а проти волі всього українського народу, Ви візьмете на себе певну відповідальність за всі тяжкі наслідки такого поведення.

Надіємося, що візьмете під розвагу наші пояснення та в той спосіб поможете нам внести краще порозуміння в співжиття обох народів.

З високим поважанням
Вол. Сполітакевич, президент.

І справді, коли в центральній Україні різко виступає небезпека перенаселення, полудневу Україну кольонізується Жидами, а українських селян спрямовується на Сибір. Найурожайніша частина України з морським побережжам попадає в жидівські руки. Читаючи звіти про кольонізаційну акцію жидівських організацій, мається враження, що це дістеться тільки за примусовою згодою українського уряду. В своїх звітах Жиди постійно згадують тільки про Росію, а про Україну говорять тільки як про губернію, якою править Москва. На основі звіту „Компата Гелдена" на протязі року розміщено на Україні 4.110 жидівських родин, яким роздано 36.422 десятин землі, на Кримі розміщено 931 родин на 28.500 десятинах землі, на Білоруси й Гомельщині розміщено 1.145 родин на 12.411 десятинах землі. Тимчасом в Московщині не дано Жидам ані одної десятини.

Як же проявляється вдячність Жидів за те, що їм український селянин на приказ Москви уступає свою землю, а сам мандрує в Сибір? Покищо так, що вони зовсім ігнорують Україну. Головний сподвижник жидівської кольонізації України д-р Розен, вернувши з СРСР, заявив на зібранні, що „теперішня нагода для російських Жидів не має прикладу в історії". І справді, бо чи в історії народів проявилася колинебудь така самовідреченість, щоби уроженці т'єї землі мандрували в світ за очі, лишаючи землю кольоністам, які в додатку негують українську державність?

Протест Обєднання Українських Організацій вказує Жидам, що жидівська кольонізація відбувається проти волі українського народу та що відповідальність за дальший розвиток подій несуть виключно керманичі жидівської політики.

Обєднання Українських Організацій в Америці відбуло 1. вересня своє місячне засідання. На ньому зявився президент о. В. Сполітакевич, який недавно повернув зі своєї поїздки до старого краю. В своїй промові передав він привіт від УНДО, всім американсько-українським організаціям та їх Обєднанню. Вказавши на обєднання українських національно-політичних організацій в старім краю, вказав бесідник на конечність затісниги взаємини американської іміграції зі старим краєм. Допомога американських земляків рятувала не одну справу, не одну ділянку суспільного життя від катастрофи. Так було зі школою, політичними вязнями, інвалідами й сиротами. Тепер черга на голодне село. А в цій справі — як признав п. президент, Америка не зробила й десятої частини того, що могла зробити.

Дебату над справою допомоги старому краєві відложено до річного засідання Управи Обєднання, яке відбудеться в жовтні ц. р.

На засідання Міжнар. Парляментарної Унії у Вашингтоні, в якій беруть участь представники 30 ріжних держав, постановлено вислати меморіяли та документи, що надійшли з краю. Одночасно поручено справу заснування бюра пропаганди в порозумінні з краєвими організаціями, а зокрема з Українською Парляментарною Репрезентацією. В тому напрямку постановлено поробити негайні заходи, а справу оконечної організації пропаганди передати на річний зїзд Управи.

На основі звіту през. Сполітакевича ясно, що економічна катастрофа краю приймає застрашуючі розміри. Гине село, загибають інституції, гинуть інваліди, сироти, політичні вязні, гине рідна школа. Тому постановлено звернути особливу увагу на допомогу рідному краєві.

З серпневих прибутків призначено: Голодному селу 700 дол., Рідній Школі 100 дол., прив. українській гімназії у Кремінці на Волині 100 дол., інвалідам 100 дол., на політичних вязнів 100 дол., решту 275 дол. на дрібні допомоги.

Гарантії, поголоски і сподівані сензації.

Нова стадія франко-німецьких переговорів.

У мент, коли німецьке міністерство закордонних справ пробує на ново грунт у Парижі, що можна би виторгувати перед розмовою про гарантійний пакт, французький міністр фінансів, Кайо, пробує грунт у Вашингтоні, що можна би виторгувати зі загальної суму довгу супроти Зединених Держав. Дві далекі справи, а проте характеристичні для доби, яку переживають европейські держави. Переможці та переможені вовтузяться з купецькою міною великих промисловців, яким загрожує коли не банкротство, то щонайменше надірвання кредиту та довіря.

І справа взаємної забезпеки кордонів і справа довгів торкається дуже вразливого пункту: довіря. Французька преса повторяє при кождій нагоді, що не вірить обіцянкам Німеччини ні її добрій волі миритись на умовинах єдиноможливих для Франції. Ці „єдиноможливі" умовини є саме тому для Німеччини неможливими, що ними французький уряд хоче забезпечити себе перед німецькими несподіванками себто нарушенням наміреного договору.

Німеччина дала свою принціпіяльну згоду взяти участь у найблизшій конференції закордонних міністрів, де розглядали би справу конкретних взаємних гарантій. У слід за цією згодою йдуть уже звістки, що німецькі амбасадори в Парижі та Льондоні висунули категоричне попереджуюче домагання, щоби Франція перед підписанням гарантійного пакту відступила з кольонської смуги і склала статут для контролі смуги надренської. На додаток амбасадори мали заявити, що піддержують минулорічний меморіял внесений Німеччиною до Ліґи Націй, де було домагання, щоби Німеччину очистили з відвідальности за спричинення останню війну.

Покищо нема відгуку Парижа та Льондону на ці заяви, та нема сумніву, що коли інформації про нові домагання Німеччини — правдиві, тоді поголоски з перед кількох днів, що Німеччина приготовляє сензаційний зворот у переговорах над гарантійним пактом, виправдаються. Однієське домагання Німеччини, щоби змити з неї пляму винуватця за війну вистачило би за всі сензації. Воно означало би поворот до дискусії над самою законністю Версайського договору. Тим самим торкнулось би найбільше болючого місця союзників, які не в силі згодитись, що останній мировий договір мав би бути твором усіх рівних воюючих держав, в однаковій мірі відповідальних і за причини війни і за її наслідки.

Ясно було і без останніх поголосок, що німецький міністр закордонних справ, приїхавши на зізд до Льокарно, не матиме таких самих широких прав як інші закордонні міністри, не тому, що його обмежуть у цих правах союзні держави, а тому, що приїде туди з путами накладеними нім. партіями. Він не тільки не зможе підписати загального пакту без попереднього порозуміння з Берліном, але й не зможе рішати принціпіяльних питань, що виринуть у дискусії з представниками союзників. Така ситуація німецького кабінету має послужити представникам німецького уряду як найкращий аргумент перед союзниками, що союзники не повинні домагатись від Німеччини надто великих концесій, суперечних з загальним настроєм німецького населення.

Зовсім природно, що німецький уряд хоче і може вести переговори тільки у повній згоді з головами поодиноких партій і комісією для закордонних справ при берлінськім парляменті, бо инакше захитався би. Його свобода рухів обмежена конечністю такої праці для держави, що вдоволила би більшість населення і могла бути для всіх корисною. Питання про характер конференції в Льокарно: чи вона буде передвступною, чи остаточною? — може бути вирішене не теоретично, як це хотіли зробити прихильники та вороги франко-німецького пакту, а його розвязка залежатиме від самого успіху передвступних і дальших переговорів.

Офіціяльний французький „Temps" витаючи у вступній статті з дня 25-го м. м. згоду німецького уряду взяти участь у конференції в Льокарно, висловився, що „там рішиться вся нова політика Европи". Останні поголоски вказували би на те, що Льокарно не тільки не буде останнім місцем міжнародніх нарад над долею пакту, а пічне нову серію міст, в яких обі держави будуть себе взаємно шукати. Важко уявити собі, щоби будівля порозуміння, підготовлювана дипльоматами на протязі такого довгого часу, мала неждано завалитись від кепських основ, покладених під неї.

Red. czas. „Dilo" Pr. 704/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo" Nr. 213 (10.596) z dnia 25. września 1925 r. w artykule pod tytułem: 1) „Literaturna perepyska i dijsnist" a) od początku tego artykułu do słów: A same, b) między słowami: ładakoły... a: A czyż, c) u Francji?... a: npr., d) caran... a: dalszi, e) 2) ... a: ułł. Mełnyka, f) na... a: i nezaim, g) wiazniamy... a: Hołodiwaa, h) kolij... a: Koły i) daw... a: pryznaw, j) w r... rjaduwanni... a: ta, k) od słów: świdoma... do końca artykułu zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej dzieł dokonana w dniu 24. września 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 600 zł. p. Lwów dnia 26. września 1925 r.
Hawel

Памятаймо! Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист їх долі наколітті!

„Numerus clausus“.

Львів, 1. жовтня 1925.

Перед нами офіційно виданий львівським університетом вписовий проспект, себ-то умови прийняття на цю високу школу. Переглядаючи його робиться дивно і ... соромно за керманичів, за „добрих духів“ цеї високої культурної установи. Скільки там штучок, підступів, явних й скритих застережень, а всі вони змагають до того, щоби перепинити молоді, особливо „чужоплеменній“ вступ на цю високу школу.

Conditio sine qua non спроби дістатися на університет є — **поліційне** „свідоцтво моральности“, себ-то свідоцтво благонадійности, льояльности в поліцейській інтерпретації й инших подібних „чеснот“. Хто не здобуде признання поліції, той засуджений на заборону науки, на вічну кромішню тьму, відсунений a limine від спроможности здобути університетський атестат. А хтож є в неласці поліції? Розуміється, в першу чергу українська молодь.

Поминаємо такі абсурди, як пр. той, що на медичний факультет можуть бути прийняті тільки відзначаючі матуристи. Таж сьогодня все важче за універсальність в кожному напрямку. Загально відомо, що вже в середній школі спосібности одних учнів виявляються в лінгвістиці й фільольогії та історії, а других в природничих науках. Та це зовсім не журить львівських учених, які мають одну мету: заперти „чужоплемінній“ молоді шлях до освіти і науки. Коли місток „відзначаючости“ має закрити справжні інтенції „кресових“ учених, то чому ним не покористуватися.

Одначе й степень „відзначаючости“ має тільки паперове значіння. Знаємо вже кілька випадків, що на львівському університеті відмовлено прийняти на медичний факультет кількох українських студентів і студенток. І тут ми входимо на болотяний ґрунт, який носить назву „numerus clausus“.

Передвоєнні роки не знали цього novum. Воно зявилося аж після авторатативного проголошення права нації, самовизначення народів і має широке приноровлення тільки в державах з мішаним населенням.

„Numerus clausus“, тіснійше кажучи, існує тільки в трьох державах: в СРСР, в Польщі і Румунії. В першій з мотивів колишнього соціяльного становища і „буржуазного“ походження, в двох других з причин расових і національних.

Офіційно в Польщі не існує „numerus clausus“. Державні чинники відпекуються від нього, бо — мовляв — і в конституції є забезпечена загальна свобода науки, держава дбає про освіту й науку всіх громадян, сприяє поширенню знання.

Так, офіційно, конституційно, законно не існує „numerus clausus“. І тому то польські державні чинники з повним правом могли відповідати на протести всяких міжнародніх установ, що це нікчемний наклеп, що це гидка інсинуаційна робота ворогів Польщі. Та одночасно у нутрі ми чули вияснення відповідальних керманичів публичної освіти в Польщі, що поодинокі університети на поодиноких факультетах фактично вводять обмеження, бо вони є — автономні. Що „numerus clausus“ існує, бачимо між иншим із заяви мін. Ст. Грабского, який обіцяв делеґації жидівського клюбу, що він видасть обіжник до університетських сенатів, поручаючи їм не приноровлювати обмежень з причин **расових і національних**. А з яких причин? — запиталиб ми. Нема потреби журитися, причини найдуться, от хоч би знамените „свідоцтво моральности“.

Колиб хтось зайняв становище доцільности цього превенційного засобу, а саме: щоби знищити привілей науки в користь елементу не-міського, то тут ще булаб можлива дискусія. Спершу „numerus clausus“ був приноровлюваний головним чином до Жидів, бо Українці взагалі находилися поза рамками львівського державного університету. Його потребу мотивовано конечністю зменшити відсоток жидівського елементу на високих школах, який як виключно міський елемент, у великій кількости скупчений в університетських середовищах, мав найбільшу спромогу користуватись високими школами — в некористь елементу з походження сільського і взагалі не-жидівського. Жидівський елемент на високих школах — згідно з льогічними премісами оборонців „замкнутого числа“ слід звести до відсотка жидівського населення, себ-то пересічно до 12 прц.

Львівський університет є единим університетом на суцільній українській етнографічній і національній території під Польщею, значить він в першу чергу, поминаючи його характер і викладову мову, є призначений для українського населення. А що на цій території офіційно фальшиво маємо пересічно 60 прц. українського населення, а в дійсности понад 70 прц. то такий відсоток молоді — згідно з основами „numerus clausus“ повинен бути прийнятий на львівський університет.

Колиб знову хтось висував думку, що той відсоток мусить бути розділений на всі університети в Польщі, що всі високі школи обовязково мусять бути мішані щодо складу студентства, то й в такому разі на Українців офіційно припадає 14.5 прц., а неофіційно, але згідно з дійсністю до 22 прц. Тимчасом, як бачимо, на львівський університет приймають тільки 10 прц. Українців зі **зголошених** — так що загальний відсоток українського студентства взагалі ще невідомий.

Одначе розумування про розподіл українського студентства між усі високі школи в Польщі булоб наскрізь абсурдне. Що так воно є, видно між иншим з того, що краківський університет на прохання студентів-Українців пише коротку чемну відмовну відповідь: „Najbliższem miastem uniwersyteiskim jest Lwów“.

„Numerus clausus!“ — навіть не „numerus clausus“, тільки взагалі прогнання величезної більшости української молоді з високих шкіл, змагання взагалі в корінні спинити ріст української інтелігенції, повернути українську націю до панщизняних часів.

Найгірше, що серед щоденних турбот наші покликані чинники проходять мимо цеї важної справи. Ще більше болючим є факт, що сама молодь, хоч то про неї йде річ, теж лишила ту справу на божу ласку. Вона не займається голосно цею справою, не домагається нічого, не шукає виходу зі страшного положення, не протестує, тільки покірно мовчить, одинцем нарікаючи по кутках. А це справді є найгірше з найгіршого.

З побуту Чічеріна у Варшаві.

Устрій СРСР. і взаємини з иншими державами. — Комінтерн. — Жидівська кольонізація. — Справу Вильна. — Транзит. — Німеччина та Франція.

На конференції з журналістами, яка відбулася у радянському посольстві, відповідав Чічерін і на деякі запити з боку поодиноких журналістів.

На питання одного з них, чи ріжниця державного і суспільно-політичного устрою між СРСР. і иншими державами не утруднює взаємин, — Чічерін відповів: „Ні! Бо якщо ми бажалиби удержувати звязки і взаємини тільки з державами, які мають подібний до нашого устрій, то ми були би цілком відокремлені. Взагалі бажаємо жити з усіми державами в якнайкращих взаєминах“.

У відповідь на питання про те,

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Весняне скерцо.

Старе, подільське попівство. Світлиця
Низенька, довга. Четверо вікон.
Два на город, (там копана криниця),
А другі два виходять на балькон.

Між тими другими стоїть комода,
Політерована, в стилю ампір,
А на комоді (так диктує мода),
Годинник, — бронза, а стовпці — порфір.

Маєва ніч. В повітрі запах сіна,
І рехкіт жаб лунає від болот,
Опівніч бє. З курантів Кольомбіна
Виходить зправа, зліва — Пієрот.

У нього шапка гостроверха біла,
Широке вбрання, довгі рукави,
Вклонився чемно, а вона присіла
І квітку кинула йому: „лови!“

Зловив, до серця притулив, зітхає·
„Ах, Кольомбіно, — каже, — світе мій!
Дивися, небо он яке безкрає,
А ти в годиннику сиди і млій!

Чекай, коли відчиняться дверцята,
Щоб вискочить з проклятої нори,
Все те саме: бум-бум і трамтадрата, —
Невжеж так можна жити? — Говори...!

Не утікай! Візьму тебе під пашки
І крізь вікно помчу в широкий світ.
Невжеж тобі дорощі фаталашки
Від молодих в тюрмі прожитих літ?“

Натевона:

„Ах що за ароґантське
питання!
Це кружево брабантське
я — паня.
—
Спідниця і ґорсетка
шовкові.
Гадаєш, — я ґризетка
у Львові?
—
Твоїх аморів, пане,
не хочу,
Я уст моїх в шампані
не вмочу.
—
Я не поїду автом
від Форда,
Мене пірвеш ґвавтом, —
я — горда!

Він:

„Зажди, стрівай, ось бачиш, ще хвилина —
Годинник арію свою скінчить,
Найдовша з всіх, дванайцята година,
Як камінь в воду, в вічність полетить.
І знову буду я про тебе снити
В безпросвітній темряві, в запертю,
Не хочеш, — шпильку кинь. Щоб покінчити
З життям, я серце шпилькою пробю“.

Вона:

„Диви який! Не дам я шпильки, ні!
Ще розплететься волосся.
У друге щось таке не говори мені,
Це не ялося!

Я дама з нервами тонкими. Кров
Гидка для мене, противна.
О ревоар! Побачимося знов, —
Я — дивна“.
— — — — — — — — — — — —
Всміхнулася, присіла. Пієрот
З жалем долоню положив на серці.
Скінчилась арія. В годинник, як в кивот
Біжать і — зачиняються дверці.

* * *

Бачиш її?
Виходить з руїн, сама ніби руїна.
Рвана сорочка, ноги без чобіт, на грудях незго-
А очі її... гу! які в неї очі! [єна рана
Бачив ти очі дитини, котру мачуха катує і очі
в клітці пантери і маляря, котрий осліп? [пантери
Ні, ні! Цих очей годі описати.
Іде.
Як вона йде! Як Христос на Голгофту, Ґалілей
[на свіх,
Як осліплені Болгари.
Спинилася. До мерця припала. Останню сльозу
[в долоню,
Як у слезницю струснула.
Несе, обережно несе, бо долоня наповнена вщерть,
Бачиш її?
Чуєш слова, що з уст вилітають як вірли із
[гнізда на скелі?
Речення сплітаються зі слів, як морське плесо
[із розгуканих хвиль.
Не мова це, а буря, що лісами колише хрести
[на могилах торощить, стріхи зриває з хат.
Ліси стогнуть, хрести скриплять, ридають хати,
[земля затулює уши.
Бачиш і чуєш її?
Це душа теперішньої людини, що не перестала
[бути собою.
Вийди на зустріч, тиж її брат!
Вийди на зустріч, промов добре слово, розваж її.
Скажи, що дотлівають останні головні і відчиняється молочне лоно землі. Мак забуття виростає з крови, васильки з очей, що погасли на полі. Скажи, що знов зашумлять колосисті ниви, запаленіють ягоди в садах і як безжурні птахи заспівають на толоках діти.
Колись... Колись.....
Вийди на зустріч сумній, безталанній душі, тиж
[її брат!

як погодити політику уряду СРСР. з політикою комінтерну, який займається систематичним підриванням державних устроїв, Чічерін відповів: „Політика державна і діяльність поодиноких організацій це дві окремі справи. Найкращим доказом на те є факт, що на території СРСР. зовсім не заборонена діяльність католицької церкви, яка має засадничо суперечні цілі до нашого устрою. А врештою третій інтернаціонал рішив повалити навіть наш устрій. А до комінтерну належать і комуністичні організації в Польщі".

Щодо кольонізації Жидів на Криму Чічерін заявив, що ця справа йому в подробицях мало знана і до нього не належить, одначе супроти знаціоналізування торговлі Жиди втратили в СРСР. способи заробкування а тому слід їм дати якийнебудь варстат праці.

„Знаю — казав він — що та справа урядово затверджена, і що кольонізація буде продовжуватися і що на ту ціль призначена відповідна скількість землі на Криму. Супроти страти зарібку по містах жидівське населення сильно стремить до того, щоби перейти до рільництва. Засадничо та справа полагоджена і не бачу для її реалізації ніяких инших перешкод крім фінансових, бо справа получена з великими видатками. Якщо закордон буде співділати в цій справі, то тільки приспішить її реалізацію". На запит, чи уряд вів у справі кольонізації Криму Жидами якінебудь переговори з Америкою, Чічерін заявив: Нічого про те не знаю. Якщо переговори були, то виключно з банкирами а не з політичними діячами. Були теж переговори з закордонними капіталістами в справі співділання у кольонізації. З американським урядом ніяких пертрактацій не було".

На запит, яке становище СРСР. до справи Вільна, була відповідь: „Це передбачене нашим договором із Литвою. Не памятаю, як там відповідний уступ звучить. Та на всякий випадок виленська справа є справою, що торкається і Литви і Польщі. І вона повинна бути полагоджена без інтервенції третьої сторони. Думаю, що вона не може бути полагоджена без згоди Литви, як з другого боку стан річей не може бути змінений без згоди Польщі, але на всякий випадок без чужої інтервенції".

Про транзитові справи та їх труднощі Чічерін відмовився щонебудь сказати, бо вони будуть справою переговорів. На всякий випадок заявив, що для обох сторін при торговельних переговорах найважнійшою буде справа транзиту.

Потім засипали Чічеріна питаннями представники закордонної преси. У відповідь на ті численні запити Чічерін сказав, що піддержування Англією реального пакту має на ціли передовсім відокремлення СРСР., а зокрема розірвання німецько-радянського договору. Якщо Німеччина дасться втягнути в якунебудь англійську комбінацію, то наслідки цього передбачити важко. Щодо вступлення Німеччини до Ліги Націй, то це залежить від умовин, на яких вона приступить до Ліги. На всякий випадок вступлення Німеччини до Ліги на німецько-радянські відносини не вплине додатно.

Щож до Франції, то радянсько-польське зближення вплине на поправу французько-радянських взаємин. Один з кореспондентів зазначив, що візиту Чічеріна у Варшаві пояснюють собі як вістря спрямоване проти Німеччини. На це Чічерін заявив, що на разі Німеччина не заінтересована в тому, щоби посварити Польщу і СРСР.

Як відомо, після пресової конференції відбувся бенкет у міністра закордонних справ Скшиньского, на якому були виголошені тоасти з обох сторін. Чічерін зложив візити маршалкам Ратаєві та Тромчиньскому, далі відбулося ще кілька конференцій зі Скшиньским. На другий день зложив Чічерін візиту през. Войцеховскому у Спалі, де був на сніданню. Зі Спали вернув до Варшави, відбув ще одну конференцію зі Скшиньским і виїхав до Берліна.

Німецький посол у Варшаві Равшер старався про розмову з Чічеріном, але той останній його не прийняв.

Поширення виборчих прав.

Проект зміни виборчої ординації у СРСР.

Московська Рада народніх комісарів приняла новий проект виборчої ординації до рад. На основі того проєкту має бути створена перш за все верховна виборча комісія, яка має працювати постійно, бо як відомо, так вибори відбуваються що року. Вона буде найвищою інстанцією у виборчих справах. Таким чином будуть відтяжені Центральні виконавчі комітети рад від виборчих справ. Проєкт зміни тої ординації вийшов від раднаркому РСФСР і є подуманий тільки для неї та ми певні, що скоро він пошириться і на инші тзв. самостійні радянські республіки отже і на Україну. Якщо отже проєкт буде принятий всіми партійними й урядовими установами російської федеративної республики та затверджений Всесоюзним центральним виконавчим комітетом, то нема сумніву, що на Україні теж повстане верховна українська виборча комісія.

Крім того проєкт поширює значно і круг виборців. І так виборчим правом будуть користуватися особи, що займаються торговлею (мають патент 1 розряду), дрібні промисловці, піднаємці млинів і накінець особи, що у своїх підприємствах мають одного дорослого робітника або двох учнів і якщо вони особисто займаються роботою. Далі новий проєкт підкреслює, що на членів родин, в яких один член позбавлений виборчих прав, те позбавлення прав не простягається. Вони отже можуть бути виборцями. Новий проєкт передбачує ще багато іновацій у самій техніці переводження виборів. Перш за все всі, що являються на виборчі збори, мусять бути поіменно зареєстровані, при чім на випадок участи менше ніж 35 проц. виборців зібрання вважається незаконним і виборів на ньому проводити не можна.

Вибраними вважаються ті, що одержать не звичайну, як це було дотепер, а абсолютну більшість голосів. На випадок недостачі абсолютної більшости вибори проводиться другий раз і при них вистарчає вже звичайна більшість. При других виборах можна виставляти нові кандидатури. Кандидатів або заступників на членів рад вибирається окремим голосуванням. На випадок опротестування виборів та уневажнення їх відносно двох третин вибраних переводиться перевибори усіх членів ради.

Зїзди рад можуть вибирати до президії і виконкомів та на зїзди вищого типу (окружні, краєві і ин.) не тільки своїх членів, але й инших громадян, якщо вони тільки користуються виборчими правами. В такому випадку не відіграє ніякої ролі ні місце побуту ні заняття кандидата. За те президія і голова виконавчого комітету мусять бути вибрані з числа членів зїзду.

(За „Парижским Вестником").

ВІДГУКИ ДНЯ.

Осінь.

Біжучий рік, як оцінювали календарські астрономи, мав бути симпатичний і правильно збудований. Сніг мав нападати досить грубо, щоб засіви не мерзли, але не так знов грубо, щоб випріли. Мороз мав бути заєдно, щоб не капало з дахів, але не так знов „заєдно", щоб відморожував виставючі части тіла. Після того мала прийти весна трохи з дощем, трохи з сонічком, трохи з вітром, а все те на радість і вдоволення хлібороба. А за весною літо, повне добродійного сонця і плодотворного дощику. Осінь—нікому не дуже то важна пора року — мала бути дощева і непривітна.

Так писали астрономи по календарях, так і що до йоти сталося.

Були і малемькі неточности, але нема правила без виїмків. Сніг зимою зовсім не падав, а почав покривати землю щойно на весну, коли хлібороб хотів їхати в поле. Весною не було дощу, а після морозів настала посуха, яка найбільше приємности справляла миші, а найменше Грабскому і хліборобам без огляду на релігію і національність.

Після весни прийшло, а радше приплило літо. На Медарда, на Мокія і на Мокрина була погода" — але це все не помогло. Дощ падав без памяти, без угавку, без застанови—як „murowana" валюта деяких держав. Здавалося, що там над нашими головами або прорвалися лотоки або попсувалися водотяги, чи инші того роду майстерні удаджения.

На кінець прийшла осінь і хто заглянув до календаря, той був певний, що так-як колись так і тепер тільки якийсь пиячина вратується одино-одинокий від потопи.

Але на злість астрономам і календарям а на радість усім, хто не мав гумового плаща — заблисло на синьому небі сонце. Давно забуте, давно не видане, хіба в піснях пригадуване — засяло як за давних, добрих ц. к. часів.

Поглибилася синява, зникли хмари, небо випогодилось як душа урядника по першім.

Прийшла до нас золотоволоса осінь загорнена в яскраву турецьку хустку з золотими дукачами на високих грудях. Присіла на майдані і весело всміхається до всіх, визиваючо моргає шовковими бровами навіть „до українських службовиків „Дністра", які оноді дістали підвишку на Надзірній Раді.

Хто йде — не мине. Той усміхом відповість, цей привітливе слово кине. А найбільше поети. Вони хоч і голодні — прижмурюють очі від радости і витягнувши гарфу зпід подертої пелерини, співають гимни.

Осінь! Осінь!... Мужеська пора року. Черствий вітер збирає тобі до купи розлюзнені кости, підгапе кров, засмалює обличча. Кладе тобі під ноги килим з опалого листя, гаптований щирим золотом лагідного сонця.

На бік-жеж сумні думки про незаплачений чинш, про дрова, про тепле одіння, про недалеку зиму і фінансову катастрофу! Осінне сонце перемінює в золоті грудки— навіть вимізерованого трупа українського письменника.

Галактіон Чіпка

Зза куліс поліцейщини.

Демісія Лукомского.

Вчорашна „Хвиля" приносить досить сензаційні інформації зпоза куліс львівської поліцейщини. Вже з самого наголовку „Таємнича пропажа актів з львівської поліції" можна дещо вміркувати з шпальти, в яких є [illegible] щодо справника пропажі актів, інформація про зміни на поважних керуючих посадах у поліції і вкінці — демісія Лукомского, говорять самі за себе.

З початком біжучого року ввійшло до експозитури слідчої поліції у Львові донесення на одну фірму за обманство. Справу зреферовано, вступне слідство переведено й акти відіслано разом з донесенням прокуратурі. Одначе показалося, що прокуратура тої справи не дістала. Не підлягає сумніву, що хтось інтересований, підглянувши догідну хвилину, стягнув ті акти. Інспектори Вічиньскі і Новодворскі ведуть слідство. Пересдухано вже ряд поліційних урядовців та багато адвокатів. Подробиці пересдухання бережені у великій тайні.

Пропажа тих актів є характеристичним причинком до відносин, панучих серед функціонарів львівської поліції. А саме функціонар, який реферував ту справу, дійшов до висновку, що справу слід скерувати на цивільну дорогу, й відложив акти. Нещастя хотіло, що референтом справи був якраз той, якого його поліційні співробітники чогось не злюбили і він — як „Хвиля" каже: в звязку зі справою Штайгера втратив ласку одного зі своїх наставників. „Хвиля" застерігається, буцім то в звязку з тою справою усунено шефа слідчої експозитури Ковалевіча, а проте не перечить, що він перенесений до окружної команди поліції, а на його місце призначений надком. Паріляк.

Дальші зміни в проводі львівської поліції (незалежно від повищої справи) є такі: комендант львівської міської поліції Лукомскі), який у вірнопідданчих листах до австрійського монарха сам себе називав „невідповідально-хорим на „нерви", який — як кажуть — підчас побуту Москалів у Станиславові „розвинув рухливу діяльність" і приватними жебраннями та який не вважаючи на все те 7 літ командував у Львові!) — остаточно „перенесений в стан спочинку"; На його місце має прийти надком. Ілюкевіч з Дрогобича. Так само заступник Лукомского д-р Торвіньскі перенесений на провінцію; як осолоджуючу пілюлю дано йому підвишку ранги з підінспектора на інспектора. На його посаду заступника коменданта львівської поліції має бути іменований надком. Брожиньскі з V комісаріяту. Також керманич експозитури поліції на головному двірці Бодмар, має бути перенесений відтіль до окружної команди. Цілий ряд инших функціонарів поліції буде перенесений зі Львова на провінцію. „Хвиля" додає від себе, що факт тих численних персональних пересунень стоїть у звязку з останніми візитаціями репрезентантів м-ства внутрішних справ і головної команди поліції у Львові.

Можна сумніватися, чи така частка усуне систему, так світло заінавгуровану панами Лукомскими, Кайдалами, Лабяками і т. п. всемогучими володарями, систему, яка вже закорінилась не лише у поліційному апараті, але й у польській громадянській думці, пропагована спеціяльними ad hoc істнуючими органами преси як напр. „Газета Цодзєнна".

На схід.

Виїзд на Радянську Україну.

Недавно подали ми на основі звісток з Відня про виїзд на Радянську Україну більшої партії емігрантів в кількости 700 осіб. На основі точних інформацій мусимо справити наше донесення остільки, що щодо транспорту становлять б

Денікінці й Врангелівці, які перебували в Австрії й Чехословаччині.

З визначних громадян виїхали тим транспортом на Радянську Україну б. посол Семен Вітик з дружиною, отаман Іван Коссак з дружиною і донькою, д-р Семен Гуцуляк (Буковинець) з дружиною, укінчені експортівці: Онишкевич, Попович і ин. Артист-маляр М. Івасюк виїхав тільки на кілька тижнів.

С. Вітик з питомою собі енергією приступив в Харкові до пропаганди допомоги виснаженому українському населенню західноукраїнської національної території.

НОВИНКИ.

— Супроти 100 прц. підвишки паперу, який мусимо побирати з заграниці, та кілька разових підвишок друкарських робіт від попереднього року до нинішнього дня є ми приневолені підвисшити ціну одного примірника на 20 сот. а місячну передплату на 4·50. Передплатники, що не вплатили ще передвплати мусять мати на увазі цю підвишку. **Адміністрація.**

— Конфіската. Останнє число „Діла" сконфіскувала прокуратура за два уступи з передової статті п. з. „Напередодні нових торгів".

— Недоля наших інвалідів. Пишуть нам з Варшави: Саме мав я нагоду відвідати один із шпиталів, де дізнався, що в ньому і в инших перебуває чимало наших воєнних інвалідів. Стан, в якому вони находяться, важко передати кількома словами інформації; це є не звичайна вужда, а — жахливе становище. Гадаю, що не треба тратити слів про обовязок, який має все громадянство і кожний з її членів зокрема, віддячитись, як мога бодай скромною лептою тим, які несли своє молоде життя в жертві для добра батьківщини, у найважші її хвилини. Жертви для полекшення незавидної долі наших інвалідів прошу пересилати на адресу: Por. B. Rudecki, Warszawa, ul. Książęca N. 2 szpital św. Łazarza.

— Зміна редакції в „Новому Часі". В редакції популярного органу „Новий Час" зайшла зміна на становищі головного редактора. Останнє число „Нового Часу" вийшло вже під редакцією п. Дмитра Паліїва, члена Центрального Комітету УНДО. Одинокому в нас популярному органові, що виходить два рази в тиждень, бажаємо під проводом нового редактора як найкращого успіху.

— Диссонанси польсько-жидівської угоди. На вчорашній оперовій виставі „Фавста" у львівськім театрі і музичну увертуру і останні акорди опери зіпсували сильно диссонанси, що посипались з авдиторії на адресу орхестри, складеної у великій частині з Жидів, з диригентом включно. Польські вшехпатріоти гукали „геть з Жидами!", „геть з жидівською орхестрою!", а на закінчення вистави обкидали орхестру гнилими яйцями, які також полились на партер. Привід до цієї демонстрації дав факт припинення праці Жидами-музикантами в свято Судного дня. „Слово польске", як справедливо замічує „Хвиля", в спеціяльних новинках провокувало своїх читачів, щоби вони висловили своє обурення проти Жидів. При польсько-жидівській угоді ми чули, що одним з перших постулятів, які ставить собі польський уряд, є боротись з антисемітизмом суспільности. Божеське видовище!... міністр Грабскі, що творить таку угоду підписується під такими обіцянками чи присягає на них, а його найблищий орґан, де він стільки літ був редактором, — веде з усією силою антисемітську кампанію!

— Гора прийшла до Магомета. „Дзеннік людови" подає таку характеристичну інформацію: Коли згідно з умовою конкордату зіхались до Варшави всі епископи та архиепископи складати присягу вірности республиці на руки президента, кардинал Дальбор не приїхав, бо нагло-то занедужав. Виявляється, що реклямоване свято відкриття памятника короля Болеслава Хороброго було тільки претекстом, щоби президент приїхав до престола збунтованого кардинала. І приїхав. „Дзеннік людови" називає це „нечуваною подією, щоби маєстат Річипосполитої, яку репрезентує президент, упав на коліна перед воюючим клерикалізмом" і вважає це замахом на тривкість республики.

— Містечко палїв. В нещаслвім містечку Яворові знову вибухла пожежа, яка загрожувала великій частині міста. З огляду на те, що пожежі в останніх часах є там щораз частійші, виходить ясно, що вони є ділом якоїсь злочинної руки. Міська поліція звернулась до львівської, з проханням, щоби прислати її для допомоги детективів для розслідження справи.

— Самогубство директора. У Сяні, п. Перемишлі, виловили тіло директора народної школи в Дидятичах (пов. Мостиска) Худеревича. Він мав утопитись в наслідок безнадійної недуги.

— Американський рай. Товариство американських мільйонерів взяло в аренду один острів Атоль, з групи Гавайських островів, щоби на ньому відтворити якнайточнійше вигляд біблійного раю. Цей рай буде доступний для мандрівників усіх країн. Найбагатші люде з Тихого Океану мають постачити туди дерева та овочі, які ростуть в їх країнах. Брат сіямского короля засадив на ньому якесь особливе дерево, якого вчені ще до нього часу не в силі означити. Може саме це є фатальне райське дерево, на якому росли овочі знання?

— „Свобода" ч. 40. вже вийшла з друку і принесла такі статті: 1) Наша неміч. 2) Земельна реформа чи кольонізація? (чи є в нас місце для кольоністів?) 3) Українська еміґрація в Чехословаччині і „Рідна школа". 4) Ліга Націй і справа національних меншостей. 5) Т. Михалюньо: „Хрестик" (кінець). 6) Під румунським чоботом. 7) Що чувати у світі? 8) Кооперація і „Рідна школа". 9) Новинки. 10) Друть шкіру живцем. 11) Ганебна розправа. 12) З львівського торгу. 13) Дописи з краю. (Журавно, Глеваба, Комарно), 14) Правна порада.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Чічерін у Берліні.

30. IX. передпол. прибув до Берліна Чічерін. На двірці привитав його радянський амбасадор і представники німецького уряду. З Берліна повідомляють, що Чічерін після повороту з 2-місячної відпустки задержиться щераз у Варшаві, для оконечної конференції. Польське мін. загр. справ заперечує цю вістку. Підчас побуту Чічеріна не говорилося, щоби в повороті мав задержатися в Варшаві. Не є передбачуване, щоби Чічерін прибув у друге перед ревізитою Скшиньского в Москві.

Перед конференцією в Льокарно.

У Льондоні роблять приготування в звязи з конференцією міністрів загр. справ у Льокарно в справі ґар. пакту. Головним делеґатом буде Остен Чемберлен. Досі не відомо, хто крім мін. внутр. справ війде до англ. делеґації. В політ. колах думають, що відповідь Німеччини, якою приймає запрошення на конференцію і вербальна відповідь нім. амбасадорів замикають оконечно приготування до заключення пакту. Слід. етапом будуть наради в Льокарно. Від висліду їх залежить оконечне порозуміння.

Бенеш уступить?

А. Тамаро помістив у „Секольо" статтю про причини пропозицій Бенеша в Берліні. На думку Тамара Франція не скриває вже, що її почування до Чехословачини охололи. Попсувалися через Б-а й чесько-радянські взаємини. СРСР домагався звороту царських скарбів, які забрали зі собою чеськ. леґіонери. Тепер премієр Бенеші старається нараз примінити свою політику до змін, які повстали наслідком повороту Німеччини й СРСР. на арену світової політики. Саме причиною того були пропозиції Бенеша в Берліні 20 м. м. На думку Т-а Бенеш нічо не змінив, не осягнув ніякого успіху. Хоч має протекцію в Масарика, упадок його неминучий. Бенеш напевно не уступить перед виборами. Але вибори принесуть несподіванку не лише для Бенеша, але й для його політ приятеля Крамаржа. Ціла теперішня урядова система впаде. Після виборів і становище Масарика захитається.

Польська рада мін. розглядає сан. проєкти.

30. 9. Польська рада мін. розглядала санац. проєкти зредаговані під заг. 1) проєкт закона про поправу краєвої продукції і засоби поправи торг. білянсу, 2) проєкт закона про спец. засоби для злагодження фінансової кризи, 3) проєкт закона про новий митний закон. Окремий проєкт обіймає справу арендування тютюневих монополів.

Прем. мав учера згодитися на редукцію буджету до міліярда 840 тис. зол. Прем. Грабскі предложив марш. Ратаєви свій проєкт економічної санації. В тій справі була в приватнім мешканні маршалка строго довірочна нарада представників польських соймових клюбів і жидівського кола.

Німецька нота.

30. 9. нім. уряд оголосив відповідь на запрошення союзників і заяву зложену нім. амбасадорами в Парижі і Льондоні. Нота стверджує, що нім. уряд приймає предложення союзних урядів скликати конференцію в Швайцарії дня 5. жовтня ц. р.

Жиди проти польсько-жид. порозуміння.

30. 9. почались наради жидівського клюбу в звязи з політ. положенням і в відношенні до уряду Грабского. Одна часть клюбу була за вдержанням договору, друга заявляла, що клюб повинен зірвати договір. Пос. Гартґляс вніс, щоб клюб покинув дотеперішню політику і зірвав договір. Висловив теж недовіря для управи.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру О. Мітневич:

Бережани. Саля Сокола.
3.X. „Вихрест".
8.X. „Гріх".
9.X. „Казка Старого Млина".
10.X. „Сатана".
13. X. „Ніч під Івана Купала" (прощальна вистава).
Підгайці. Саля Сокола.
4.X. „Циганка Аза".
5.X. „Пан Твардовскій".
6.X. „Маруся Богуславка".
7.X. „Вій".
11.X. „Ніч під Івана Купала".
12.X. „Казка Старого Млина" (прощальна вистава). 562 1—?

Український мішаний хор Д. Котка:
Четвер 1.X. Львів.
Пятниця 2.X. Львів.
Субота 3.X. Львів. 518 6—?

Адміністрація хору повідомляє, що окремих концертів для шкільної молоді не буде, а через те на кожний концерт призначено відповідне число студентських місць по ціні 1 зол. Білети на всі концерти продає Народня Торговля (Ринок 36).

Панахида по бл. п. Володимирі Самійленкові. Президія Українського Товариства Допомоги Еміґрантам з України повідомляє громадянство, що в неділю 4. жовтня в православній церкві (на вулиці Францішканській) по Службі Божій в 11 і пів год. ранку відправлена буде урочиста панахида по помершім українськім письменнику Володимирі Самійленкові. Співатиме хор Д. Котка.

Дрібні оголошення.

КОНЦІПІЄНТА рутинованого, здібного до ведення канцелярії прийме негайно адвокат на провінції. Зголошення враз з услівями приймає з чемности Гринь Банд в Тисьмениці. 553 2—3

ІНЖИНІР агроном глядає відповідного заняття при Повітовім Союзі кооперативів. Може вести господарство пароха, а при тім уділяти лекції в середних школ. Зголошення до Адміністрації „Діло" під „Агроном". 558 1—1

БУВШИЙ австр. старшина вислужив 34 літ, сотник української армії, жонатий, має кількоро дітей що ходять до школи, літ 57, без ніякого маєтку і пенсії, просить о яку поседу канцелярійну або лісову. Зголошення до Адміністрації для Старшини. 1—3

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Присилайте передплату!

ПРИЙМУ на мешкання дві студентки або Уряднички, вул. короля Ліщинського ч. 25. між год. 3—4. 560 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ Григорія Ярему, сина Івана і Марії Яреми родженого в Дрогобичі, о. Миколу Підгорецького New-York City Nr. 27 Str. 7 Est. проситься о вістку на адресу Йосифа Яворська Львів, площа Унії Бжескої ч. 8. 561 1-1

СТАРША ЖІНКА самітна, здорова, чесна, що розуміється добре на сільськім і домашнім господарстві, пошукує місця господині. Львів вул. Бема 16 Рогова. 559 1—?

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.